



Educación para a igualdade

Marco lexislativo

Miguel Vieito Villar

Avogado, especializado en Dereito contra a discriminación



Miguel Vieito
AVOGADO

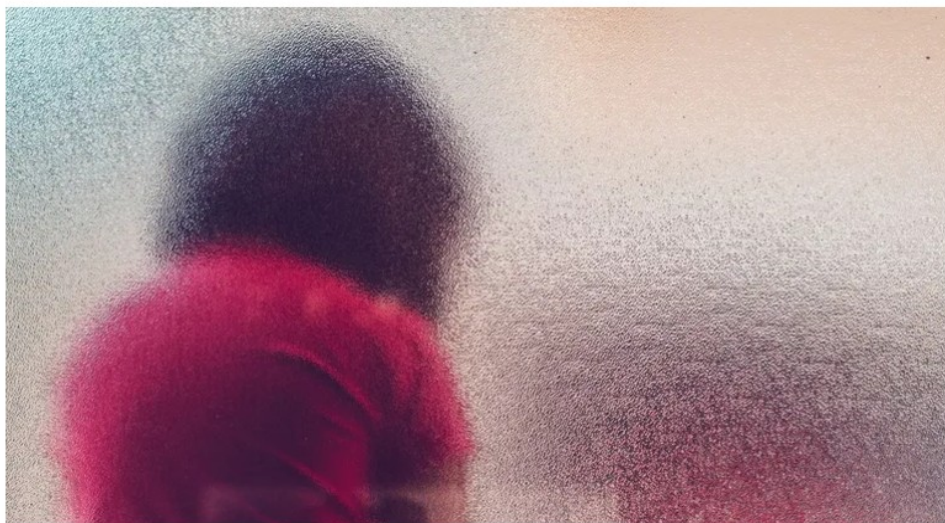
Sumario

- Contextualizando os espazos
- Normas aplicábeis e de referencia
- Sinais de alerta
- Prevención
- Os Centros
- Procedementos xurídicos, protocolos administrativos e mecanismos de denuncia
- Conclusións/ Recomendacións

El acoso a adolescentes gallegos trans: «A veces no puedo ir a clase por miedo»



SUSANA LUAÑA
REDACCIÓN / LA VOZ



SANTIAGO CIUDAD

Herido un adolescente al ser agredido por otro al salir del instituto, en Santiago

LA VOZ
SANTIAGO



Sandra Alonso

Acoso escolar en Galicia: "Está pasando más y con consecuencias más importantes"

El acoso escolar se encuentra detrás de muchos de los problemas de salud mental en la adolescencia. Un encuentro abierto al público abordará este jueves en A Coruña esta problemática y sus posibles soluciones

LAURA M. MATEO 05:00 · 23/11/2023



Galicia, la segunda comunidad donde más escolares admiten haber sufrido acoso

El 30% reconoce haberlo padecido | Nueve de cada diez aseguran que el "bullying" tuvo consecuencias en sus vidas



Jóvenes en un centro educativo.

R.L.

VIGO 02 NOV 2023 6:04

PUBLICIDAD



Anuncios

Enviar comentarios

¿Por qué este anuncio?

SUCESOS - Denuncia de los colectivos LGTBI

Una joven de 17 años se quita la vida en Galicia tras sufrir acoso por su orientación sexual

El movimiento LGTBI de Galicia denuncia que la fallecida fue víctima de acoso en su entorno escolar y que se miró "para otro lado"



Un alumno pasea por el pasillo de un colegio. **ÁNGEL NAVARRETE**

ACOSO ESCOLAR >

E El grito de X.: un año denunciando acoso escolar que su instituto no ve

Un centro de la comarca de A Coruña descarta medidas antiacoso pese a las reiteradas alertas del alumno y los informes psiquiátricos que advierten de su grave sufrimiento y de pensamientos suicidas





<https://youtu.be/kG3ROyxIxYc>

Caso 1

Caso 1

- Menor de idade, com 15 anos cumpridos que acode a un Centro Escolar no Norte do país

Caso 1

- Menor de idade, con 15 anos cumpridos que acode a un Centro Escolar no Norte do país
- Rifa co alumno máis popular da súa clase, e nas semanas seguintes, comeza a verse illada, arrinconada e ignorada polo seu curso e mesmo por alumnado doutros cursos

Caso 1

- Menor de idade, con 15 anos cumpridos que acode a un Centro Escolar no Norte do país
- Rifa co alumno máis popular da súa clase, e nas semanas seguintes, comeza a verse illada, arrinconada e ignorada polo seu curso e mesmo por alumnado doutros cursos
- O profesorado detecta que acode á Biblioteca case a diario, durante os tempos sen clases

Caso 1

- Menor de idade, con 15 anos cumpridos que acode a un Centro Escolar no Norte do país
- Rifa co alumno máis popular da súa clase, e nas semanas seguintes, comeza a verse illada, arrinconada e ignorada polo seu curso e mesmo por alumnado doutros cursos
- O profesorado detecta que acode á Biblioteca case a diario, durante os tempos sen clases
- Un determinado día, non acode ao Centro

Caso 1

- Menor de idade, con 15 anos cumpridos que acode a un Centro Escolar no Norte do país
- Rifa co alumno máis popular da súa clase, e nas semanas seguintes, comeza a verse illada, arrinconada e ignorada polo seu curso e mesmo por alumnado doutros cursos
- O profesorado detecta que acode á Biblioteca case a diario, durante os tempos sen clases
- Un determinado día, non acode ao Centro
- A nai relata que, fóra de horario lectivo, recibiu no seu terminal móbi máis de 500 mensaxes de contido sexual

Caso 1

- Menor de idade, con 15 anos cumpridos que acode a un Centro Escolar no Norte do país
- Rifa co alumno máis popular da súa clase, e nas semanas seguintes, comeza a verse illada, arrinconada e ignorada polo seu curso e mesmo por alumnado doutros cursos
- O profesorado detecta que acode á Biblioteca case a diario, durante os tempos sen clases
- Un determinado día, non acode ao Centro
- A nai relata que, fóra de horario lectivo, recibiu no seu terminal móbil máis de 500 mensaxes de contido sexual
- Unha rapaza doutro curso menciona a unha docente que o episodio previo se produce porque outra persoa do Centro, que non desvela, colgou o número nunha web de contactos

Caso 1

- Menor de idade, con 15 anos cumpridos que acode a un Centro Escolar no Norte do país
- Rifa co alumno máis popular da súa clase, e nas semanas seguintes, comeza a verse illada, arrinconada e ignorada polo seu curso e mesmo por alumnado doutros cursos
- O profesorado detecta que acode á Biblioteca case a diario, durante os tempos sen clases
- Un determinado día, non acode ao Centro
- A nai relata que, fóra de horario lectivo, recibiu no seu terminal móbil máis de 500 mensaxes de contido sexual
- Unha rapaza doutro curso menciona a unha docente que o episodio previo se produce porque outra persoa do Centro, que non desvela, colgou o número nunha web de contactos
- A familia denuncia de inmediato na Garda Civil

Caso 2

Caso 2

- Menor de idade, com 11 anos cumpridos e bissexual

Caso 2

- Menor de idade, con 11 anos cumpridos e bisexual
- Sen que sucedera (aparentemente) nada, ve como no grupo de WhatsApp da clase comezan a aparecer esvásticas e bandeiras LGTBQA+ riscadas, queimadas e “tachadas”

Caso 2

- Menor de idade, con 11 anos cumpridos e bisexual
- Sen que sucedera (aparentemente) nada, ve como no grupo de WhatsApp da clase comezan a aparecer esvásticas e bandeiras LGTBQA+ riscadas, queimadas e “tachadas”
- A menor diminúe moi sensiblemente o seu rendemento académico e móstrase visibelmente menos activa

Caso 2

- Menor de idade, con 11 anos cumpridos e bisexual
- Sen que sucedera (aparentemente) nada, ve como no grupo de WhatsApp da clase comezan a aparecer esvásticas e bandeiras LGTBQA+ riscadas, queimadas e “tachadas”
- A menor diminúe moi sensiblemente o seu rendemento académico e móstrase visibelmente menos activa
- O profesorado non detecta ningún feito posterior ao relatado no WhatsApp; e o alumnado tampouco o refire (en charlas informais)

Caso 2

- Menor de idade, con 11 anos cumpridos e bisexual
- Sen que sucedera (aparentemente) nada, ve como no grupo de WhatsApp da clase comezan a aparecer esvásticas e bandeiras LGTBQA+ riscadas, queimadas e “tachadas”
- A menor diminúe moi sensiblemente o seu rendemento académico e móstrase visibelmente menos activa
- O profesorado non detecta ningún feito posterior ao relatado no WhatsApp; e o alumnado tampouco o refire (en charlas informais)
- A familia presenta escrito en Fiscalía e exige apertura de protocolo de acoso

Caso 2

- Menor de idade, con 11 anos cumpridos e bisexual
- Sen que sucedera (aparentemente) nada, ve como no grupo de WhatsApp da clase comezan a aparecer esvásticas e bandeiras LGTBQA+ riscadas, queimadas e “tachadas”
- A menor diminúe moi sensiblemente o seu rendemento académico e móstrase visibelmente menos activa
- O profesorado non detecta ningún feito posterior ao relatado no WhatsApp; e o alumnado tampouco o refire (en charlas informais)
- A familia presenta escrito en Fiscalía e exige apertura de protocolo de acoso
- Das entrevistas realizadas (docentes e alumnado), non resulta ningún dato e péchase o expediente

Caso 3

Caso 3

- Menor trans de 14 anos cumpridos, realiza un tránsito social, empregando un novo nome e identidade sexual, pero sen mudar o seu DNI

Caso 3

- Menor trans de 14 anos cumpridos, realiza un tránsito social, empregando un novo nome e identidade sexual, pero sen mudar o seu DNI
- Unha das persoas do profesorado chama á persoa menor de idade polo seu “deadname” durante unha das clases. A persoa menor corríxea *in situ*

Caso 3

- Menor trans de 14 anos cumpridos, realiza un tránsito social, empregando un novo nome e identidade sexual, pero sen mudar o seu DNI
- Unha das persoas do profesorado chama á persoa menor de idade polo seu “deadname” durante unha das clases. A persoa menor corríxea *in situ*
- Advertido en varias ocasións máis pola persoa e, en días diferentes, polo alumnado, o profesor teima no uso do deadname (“*mentras non mude o DNI, seguirei empregando o nome oficial*”)

Caso 3

- Menor trans de 14 anos cumpridos, realiza un tránsito social, empregando un novo nome e identidade sexual, pero sen mudar o seu DNI
- Unha das persoas do profesorado chama á persoa menor de idade polo seu “deadname” durante unha das clases. A persoa menor corríxea *in situ*
- Advertido en varias ocasións máis pola persoa e, en días diferentes, polo alumnado, o profesor teima no uso do deadname (“*mentras non mude o DNI, seguirei empregando o nome oficial*”)
- A nai da menor pide xuntarse coa titora, que traslada que non pode facerse nada contra do docente

Caso 3

- Menor trans de 14 anos cumpridos, realiza un tránsito social, empregando un novo nome e identidade sexual, pero sen mudar o seu DNI
- Unha das persoas do profesorado chama á persoa menor de idade polo seu “deadname” durante unha das clases. A persoa menor corríxea *in situ*
- Advertido en varias ocasións máis pola persoa e, en días diferentes, polo alumnado, o profesor teima no uso do deadname (“*mentras non mude o DNI, seguirei empregando o nome oficial*”)
- A nai da menor pide xuntarse coa titora, que traslada que non pode facerse nada contra do docente
- A menor négase a volver á aula co mesmo docente, suspende a materia e fica en risco de non conseguir cualificacións abonda para un fito académico

Caso 4



Contextualizando os espaços

Contextualizando os espazos

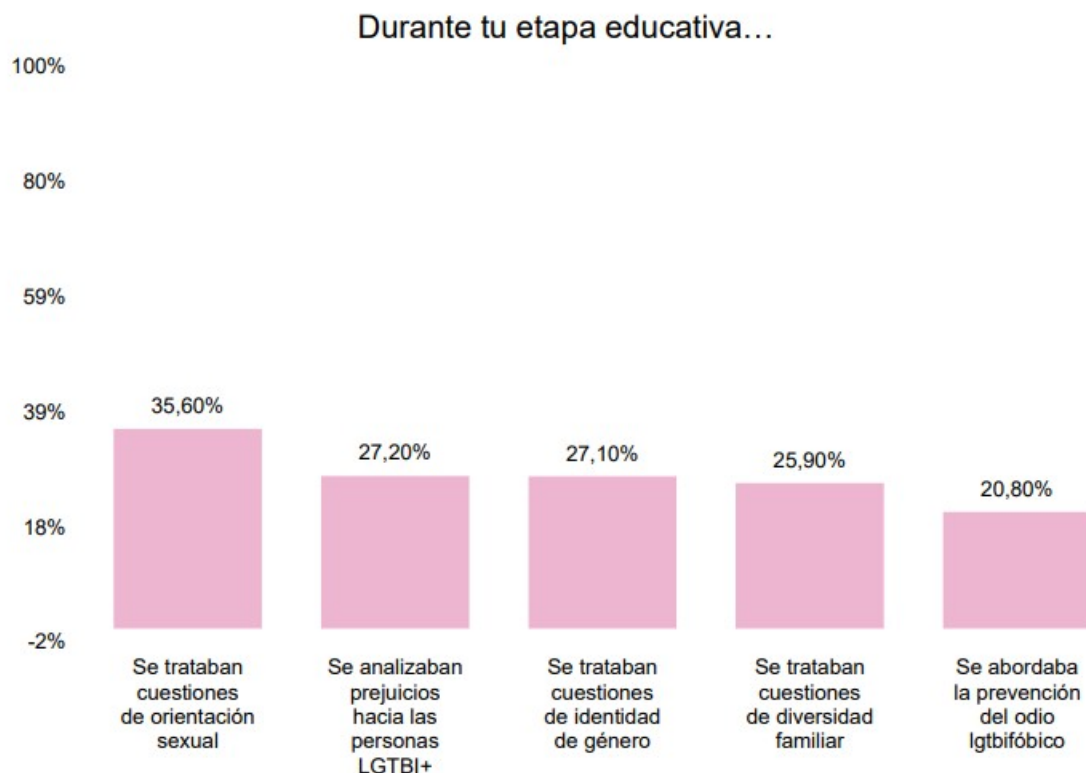
- Os máis dos casos de violencia na infancia, son detectados no **tramo de idade entre 11 e 17 anos**

Tanto é así que para 2021, o 32,01% das violencias son rexistradas no sub-tramo 11-14 anos (Datos do Rexistro Unificado de Maltrato Infantil ou RUMI)

- **A discapacidade atópase infra-representada** no RUMI, mais outros estudos apuntan a maior incidencia de episodios violentos en menores con discapacidade
- **A taxa de acoso escolar (en datos UNICEF España) está no 33,6%**, e a de ciberacoso supera o 22%
- Entre o 10 e o 20% das persoas menores de idade en España teñen sido vítimas de violencia sexual dalgún tipo
- En datos dun estudo da Universidade Complutense, o 24,7% das persoas menores de idade ten presenciado violencia, en diferentes formas, contra da súa nai
- **“Solapamento de roles”**: o 45,8% das vítimas son tamén agresoras. No ciberacoso esta porcentaxe aumenta ao 54,4%

Contextualizando os espacios

Gráfico 29: Formación en diversidad sexual, de género y familiar durante la educación



cohorte de 18-24. O, dicho de otra forma, **el sistema educativo no está incluyendo la educación en diversidad sexual en las asignaturas, lo que contraviene el artículo 18.3 de la actual ley de educación**, que establece que en alguno de los cursos de tercer ciclo se debe añadir la asignatura de Valores cívicos y éticos que, entre otras cosas, debe tratar los derechos humanos y el valor del respeto a la diversidad.

Contextualizando os espazos

- En datos UNICEF España, **só o 3,5% das crianzas que sofren acoso recoñecen sufrilo**. A cifra baixa ao 1,6% no caso do acoso cibernético (*ciberbullying*)

En datos de ANAR, o 47,1% das adolescentes vítimas de violencia de xénero non é consciente de selo

Atopamos, en casos, **baixa conciencia e consciencia, tanto de seren vítimas como de seren acosadorxs**
- Só o 16% das crianzas trans que sofren acoso no eido escolar pon os feitos en coñecemento das autoridades (escolares ou non): 84% de infradenuncia (Enquisa conxunta COGAM e Federación Estatal LGTBI – 2018)
- **O fenómeno da infradenuncia é especialmente intenso na violencia contra a infancia** e contra determinados colectivos (LGTBIQA+ e discapacidade, entre outros)
 - 89,24% no Informe sobre a enquisa de delitos de Odio da Oficina Nacional de Delitos de Odio, xuño de 2021
 - 70,3% na violencia de xénero adolescente (ANAR)
 - Nos datos para España do Estudo da Axencia de Dereitos Fundamentais da Unión Europea (FRA), no seu informe “*EU LGBTI survey II. A long way to go for LGBTI equality*” achega a mesma cifra: 89%

Contextualizando os espazos

*“El maltrato infantil es una causa de sufrimiento para los niños y las familias, y puede tener consecuencias a largo plazo. El maltrato causa estrés y se asocia a trastornos del desarrollo cerebral temprano. Los casos extremos de estrés pueden alterar el desarrollo de los sistemas nervioso e inmunitario. En consecuencia, **los adultos que han sufrido maltrato en la infancia corren mayor riesgo de sufrir problemas conductuales, físicos y mentales***

A través de estas consecuencias en la conducta y la salud mental, el maltrato puede contribuir a enfermedades del corazón, a cáncer, suicidio e infecciones de transmisión sexual.

Más allá de sus consecuencias sanitarias y sociales, el maltrato infantil tiene un impacto económico que abarca los costes de la hospitalización, de tratamientos por motivos de salud mental, de servicios sociales para la infancia y costes sanitarios a largo plazo”

Proxecto INSPIRE: Sete estratexias para por fin á violencia contra os nenos - Organización Mundial da Saúde (2016)

Contextualizando os espazos

- A coñecida como “Lei Rhodes” defínenos no seu artigo 1.2 que debemos entender como “violencia”:
 - “**toda acción, omisión ou trato negligente** que priva ás persoas menores de idade dos seus dereitos e benestar, que ameaza ou interfere o seu ordeado desenvolvemento físico, psíquico ou social, **con independencia da súa forma ou medio de comisión**, incluída a través das tecnoloxías da información e a comunicación, especialmente a violencia dixital
 - En calquera caso entenderase por violencia:
 - Maltrato físico, psicolóxico ou emocional
 - Castigos físicos, humillantes ou degradantes
 - Descoido ou trato negligente
 - Ameazas, injurias e calumnias
 - Explotación: violencia sexual, corrupción, pornografía infantil, prostitución...
 - Acoso escolar
 - Acoso sexual
 - Ciberacoso
 - Violencia de xénero
 - Difusión pública de datos privados
 - (...)
 - Así como a presenza de calquera comportamento violento no seu ámbito familiar”

Contextualizando os espazos

- A coñecida como “Lei Rhodes” defínenos no seu artigo 1.2 que debemos entender como “violencia”:
 - “**toda acción, omisión ou trato negligente** que priva ás persoas menores de idade dos seus dereitos e benestar, que ameaza ou interfere o seu ordeado desenvolvemento físico, psíquico ou social, **con independencia da súa forma ou medio de comisión**, incluída a través das tecnoloxías da información e a comunicación, especialmente a violencia dixital
 - En calquera caso entenderase por violencia:
 - Maltrato físico, psicolóxico ou emocional
 - Castigos físicos, humillantes ou degradantes
 - Descoido ou trato negligente
 - Ameazas, injurias e calumnias
 - Explotación: violencia sexual, corrupción, pornografía infantil, prostitución...
 - Acoso escolar
 - **Acoso sexual**
 - **Ciberacoso**
 - Violencia de xénero
 - Difusión pública de datos privados
 - (...)
 - Así como a presenza de calquera comportamento violento no seu ámbito familiar”

Contextualizando os espazos

VALORA

GALICIA

**INSTRUMENTO PARA A
VALORACIÓN DA GRAVIDADE
DAS SITUACIÓNS DE
DESPROTECCIÓN INFANTIL
NOS SERVIZOS SOCIAIS
ESPECIALIZADOS EN
PROTECCIÓN DE MENORES
NA COMUNIDADE
AUTÓNOMA DE GALICIA**

Contextualizando os espazos

2. Risco leve

- En ocasións, o pai, a nai ou as persoas que exercen a tutela ou garda realizan manifestacións ou mostran actitudes de non aceptación da **orientación sexual**, identidade de xénero ou características sexuais do neno, nena ou adolescente ou de manifestacións sexuais infantís normais á súa idade e condición. Ocasionalmente, poden realizar manifestacións ou exhibir actitudes negativas cara a outra persoa en razón da súa orientación sexual, identidade de xénero ou características sexuais. Poden tamén delegar totalmente noutras persoas (por exemplo, centro escolar) a educación sexual do neno, nena ou adolescente, aínda que o educan na protección de riscos. A pesar do anterior, a súa actitude é de aceptación cara á sexualidade do neno, nena e adolescente e a doutras persoas. Hai figuras alternativas na contorna familiar que proporcionan unha atención adecuada ás necesidades sexuais do neno, nena ou adolescente e compensan eses déficits. O neno, nena ou adolescente non manifesta síntomas de dano significativo nin se valora que hai risco de que se produza.
- Condutas que implican unha falta de respecto á necesidade de intimidade física do neno, nena ou adolescente (por exemplo, excesiva desinhibición con relación a cuestións de índole sexual, persoas adultas que se bañan ou comparten cama con nenos ou nenas xa maiores ou con adolescentes, malia que é posible para facelo de forma independente), **pero sen intención de carácter sexual** e sen que o neno, nena ou adolescente as perciba como ameazantes ou non apropiadas.

32 Inclúese tráfico de persoas.

33 A promoción no neno, nena ou adolescente de sentimentos de odio e desprezo e actitudes e condutas violentas ou sometemento cara a outras persoas por razón do seu sexo, orientación sexual, identidade de xénero ou características sexuais cualifícase na escala de "Corrupción".

Contextualizando os espazos

- Velaquí algunhas figuras de acoso, relacionadas no protocolo da Xunta na materia:

Discriminación directa

Discriminación indirecta

Discriminación múltiple

Acoso discriminatorio

Represalias

Bullying

Acoso dixital

Sextorsión

Contextualizando os espacios

Clasificación de las Violencia sobre la Infancia y la Adolescencia	
Tipos de violencia	Negligencia
	Violencia emocional o psicológica
	Violencia física
	Violencia sexual
	Trata y explotación infantil (incluyendo la explotación sexual)
	Violencia de género
	Mutilación genital femenina (MGF)
	Violencia perinatal
	Violencia entre personas menores de edad
	Trastorno facticio inducido por la persona cuidadora (antiguo Síndrome de Munchausen por poderes)
	Violencia a través de TIC
	Violencia ejercida desde las instituciones (institucional, profesional, victimización secundaria)
	Otras prácticas que afectan a la salud, integridad o derechos de las personas menores de edad (ej. matrimonio forzado o precoz, violencia de odio y discriminación, etc.)
Entorno dónde se produce la violencia	Familiar
	Extrafamiliar
Tipo de procedimiento sanitario que requiere el caso de violencia	Urgente
	Ordinario

Normas aplicáveis

Normas aplicábeis

- **Real Decreto de 24 de xullo de 1889 polo que se publica o Código Civil**
- Lei Orgánica 10/1995, de 23 de novembro, do Código Penal
- **Lei Orgánica 1/1996, de 15 de xaneiro, de Protección Xurídica do Menor, de modificación parcial do Código Civil e da Lei de Xuizamento Civil**
- Lei 11/2007, de 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero (*)
- **Lei 3/2011, de 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia (*)**
- Lei 4/2011, de 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa
- **Lei Orgánica 8/2021, de 4 de xuño, de protección integral á infancia e a adolescencia fronte á violencia**
- **Lei 15/2022, de 12 de xullo, integral para a igualdade de trato e a non discriminación**
- **Lei 4/2023, de 28 de febreiro, para la igualdade real e efectiva das persoas trans e para a garantía dos dereitos das persoas LGTBI**

Normas aplicábeis

Artículo 30. Principios.

El sistema educativo debe regirse por el respeto mutuo de todos los miembros de la comunidad educativa y debe fomentar una educación accesible, igualitaria, inclusiva y de calidad que permita el desarrollo pleno de los niños, niñas y adolescentes y su participación en una escuela segura y libre de violencia, en la que se garantice el respeto, la igualdad y la promoción de todos sus derechos fundamentales y libertades públicas, empleando métodos pacíficos de comunicación, negociación y resolución de conflictos.

Los niños, niñas y adolescentes en todas las etapas educativas e independientemente de la titularidad del centro, recibirán, de forma transversal, una educación que incluya su participación, el respeto a los demás, a su dignidad y sus derechos, especialmente de aquellos menores que sufran especial vulnerabilidad por su condición de discapacidad o de algún trastorno del neurodesarrollo, la igualdad de género, la diversidad familiar, la adquisición de habilidades para la elección de estilos de vida saludables, incluyendo educación alimentaria y nutricional, y una educación afectivo sexual, adaptada a su nivel madurativo y, en su caso, discapacidad, orientada al aprendizaje de la prevención y evitación de toda forma de violencia y discriminación, con el fin de ayudarles a reconocerla y reaccionar frente a la misma.

Art. 30 LO 8/2021, de 4 de xuño, de protección integral á infancia e á adolescencia fronte á violencia

Normas aplicábeis

Artículo 13. Derecho a la igualdad de trato y no discriminación en la educación.

1. Las administraciones educativas, en el marco de sus respectivas competencias, tomarán medidas efectivas para la supresión de estereotipos y garantizarán la ausencia de cualquier forma de discriminación por razón de las causas previstas en esta ley, y en todo caso, en los criterios y prácticas sobre admisión y permanencia en el uso y disfrute de los servicios educativos, con independencia de la titularidad de los centros que los imparten.

2. En ningún caso, los centros educativos que excluyan del ingreso en los mismos, discriminándolos, a grupos o personas individuales por razón de alguna de las causas establecidas en esta ley, podrán acogerse a cualquier forma de financiación pública.

3. Las administraciones educativas mantendrán la debida atención al alumnado que, por razón de alguna de las causas expresadas en esta ley o por encontrarse en situación desfavorable debido a discapacidad, razones socioeconómicas, culturales, por desconocimiento grave de la lengua de aprendizaje o de otra índole, presenten necesidades específicas de apoyo educativo o se desvele que el grupo al que pertenecen sufre porcentajes más elevados de absentismo o abandono escolar. Se atenderá especialmente a la situación de las niñas y adolescentes.

4. Las administraciones públicas y los centros educativos pondrán en marcha medidas para prevenir, evitar y, en su caso, revertir la segregación escolar, ya sea mediante mecanismos directos o indirectos.

5. En el contenido de la formación del profesorado, tanto inicial como permanente, se incluirá formación específica en materia de atención educativa a la diversidad y a la igualdad de trato y no discriminación.

6. Las administraciones educativas otorgarán, en el currículo de todas las etapas educativas, una atención especial al derecho de igualdad de trato y no discriminación. Asimismo, se fomentará la inclusión, en los planes de estudio en que proceda, de enseñanzas en materia de igualdad de trato y no discriminación, tolerancia y derechos humanos, profundizando en el conocimiento y respeto de otras culturas, particularmente la propia del pueblo gitano y la de otros grupos y colectivos, contribuyendo a la valoración de las diferencias culturales, así como el reconocimiento y la difusión de la historia y cultura de las minorías étnicas presentes en nuestro país, para promover su conocimiento y reducir estereotipos.

7. La Inspección Educativa intervendrá para garantizar el respeto al derecho a la igualdad de trato y no discriminación y la lucha contra la intolerancia en el ámbito educativo.

Normas aplicábeis

Artículo 21. Deberes de las Administraciones educativas.

1. Las Administraciones educativas, en el ámbito de sus competencias:

a) Colaborarán con los centros educativos en las acciones dirigidas a fomentar el respeto a la diversidad sexual, de género y familiar de las personas LGTBI.

b) Promoverán, en el marco de lo dispuesto en los artículos 121 y 124 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, la inclusión, en los proyectos educativos de los centros y en sus normas de organización, funcionamiento y convivencia, de la aplicación de protocolos de prevención del acoso y ciberacoso escolar, teniendo en cuenta el acoso por LGTBIfobia.

c) Impulsarán la adopción de planes de coeducación y diversidad que contemplen, entre otras, acciones relacionadas con la formación del profesorado en atención al respeto a la diversidad sexual, de género y familiar de las personas LGTBI.

2. Los servicios de inspección educativa velarán por el cumplimiento y aplicación de los principios y valores recogidos en esta ley.

Art. 21 Lei 4/2023, de 28 de febreiro, para a igualdade real e efectiva das persoas trans e para a garantía dos dereitos das persoas LGTBI

Normas aplicábeis

- A coñecida como Lei Rhodes (LO 8/2021) é a nova norma-marco para calquera tipo de violencia contra infancia/adolescencia
- Algúns dos seus puntos de interese son os seguintes:
 - Reafirma os dereitos dxs menores: autonomía, información, asesoramento integral, asistencia xurídica gratuíta...
 - Deber de comunicación cualificado para o persoal educativo (art. 16)
 - Reforza a obriga de contar cunha coordinación de benestar nos Centros (esta figura formalízase no país coa Orde da Consellería de Educación de 23 de agosto de 2023)

Normas aplicábeis

Artículo 16. Deber de comunicación cualificado.

1. El deber de comunicación previsto en el artículo anterior es especialmente exigible a aquellas personas que por razón de su cargo, profesión, oficio o actividad, tengan encomendada la asistencia, el cuidado, la enseñanza o la protección de niños, niñas o adolescentes y, en el ejercicio de las mismas, hayan tenido conocimiento de una situación de violencia ejercida sobre los mismos.

En todo caso, se consideran incluidos en este supuesto el personal cualificado de los centros sanitarios, de los centros escolares, de los centros de deporte y ocio, de los centros de protección a la infancia y de responsabilidad penal de menores, centros de acogida de asilo y atención humanitaria de los establecimientos en los que residan habitualmente o temporalmente personas menores de edad y de los servicios sociales.

2. Cuando las personas a las que se refiere el apartado anterior tuvieran conocimiento o advirtieran indicios de la existencia de una posible situación de violencia de una persona menor de edad, deberán comunicarlo de forma inmediata a los servicios sociales competentes.

Además, cuando de dicha violencia pudiera resultar que la salud o la seguridad del niño, niña o adolescente se encontrase amenazada, deberán comunicarlo de forma inmediata a las Fuerzas y Cuerpos de Seguridad y/o al Ministerio Fiscal.

3. Cuando las personas a las que se refiere el apartado 1 adviertan una posible infracción de la normativa sobre protección de datos personales de una persona menor de edad, deberán comunicarlo de forma inmediata a la Agencia Española de Protección de Datos.

4. En todo caso, las personas a las que se refiere el apartado 1 deberán prestar a la víctima la atención inmediata que precise, facilitar toda la información de que dispongan, así como prestar su máxima colaboración a las autoridades competentes.

A estos efectos, las administraciones públicas competentes establecerán mecanismos adecuados para la comunicación de sospecha de casos de personas menores de edad víctimas de violencia.

Normas aplicábeis

*“el componente axiológico que anida en la tutela del interés superior del menor viene íntimamente ligado al libre desarrollo de su personalidad, de suerte que **el interés del menor en decidir sobre su futuro (...) constituye una clara manifestación o presupuesto del desarrollo de su libre personalidad que no puede verse impedida o menoscabada**”*

Sentenza do Tribunal Supremo (Sala Civil) 26/2013, de 5 de febreiro

Normas aplicábeis

- A outra norma de definición do marco sobre dereitos de persoas menores e protección da infancia e adolescencia é a Lei Orgánica de Protección Xurídica do Menor
- Esta recolle a que é quizais a institución máis importante de toda a normativa sobre menores: o interese superior dx menor:
 - É dereito, deber, criterio de interpretación e criterio orientador
 - Debe ser valorado e considerado en todas as accións e decisións que implican a menores, no público e no privado
 - Prima sobre calquera interese lexítima en xogo, e marca o paso mesmo a Administracións e Tribunais

Normas aplicábeis

- Son criterios para valorar o Interese superior dx menor:
 - 1) A protección da vida, da supervivencia e do **desenvolvemento dx menor**, e a satisfacción das súas necesidades físicas, mentais, educativas, afectivas...
 - 2) **A consideración dos desexos, sentimentos e opinións** del menor, así coma o seu dereito a participar progresivamente, en función da súa idade, madurez, desenvolvemento e evolución persoal, no proceso de determinación do seu interese superior
 - 3) A conveniencia de que a súa vida e desenvolvemento teña lugar nun **entorno familiar axeitado e libre de violencia**
 - 4) A **preservación** da identidade, cultura, relixión, conviccións, **orientación e identidade sexual** ou idioma do menor, así coma a non discriminación dx mismx por estas ou calquera outras condicións, incluída a discapacidade, **garantindo o desenvolvemento harmónico da súa personalidade**

Normas aplicábeis

- Toda medida en atención ao interese superior debe tomarse:
 - 1) Co consentimento dx menor ou, canto menos, tendo sido oído
 - 2) A intervención de persoal cualificado, sendo necesario en casos a intervención de equipos multidisciplinares
 - 3) A participación das persoas titulares da patria potestade ou dx defensor/a xudicial ou Ministerio Fiscal en caso de conflito
 - 4) Ha de ser unha decisión motivada e ponderada
 - 5) Deben existir recursos para as decisións tomadas, así como asistencia xurídica gratuíta para x menor

Normas aplicábeis

- Só para o caso de falta de capacidade decisoria dx menor, estarían lexitimadas para actuar as persoas titulares da patria potestade
- Reforzan esta consideración:
 - Os artigos 2.1 *in fine* e 9 da Lei Orgánica de Protección Xurídica do menor
 - O artigo 154 do Código Civil
 - A patria potestade debe exercerse en interese dxs fillxs, de acordo ca súa personalidade e respecto aos seus dereitos
 - O artigo 162 do Código Civil
 - As persoas titulares da patria potestade non representan ás/aos seus/súas fillxs nos dereitos fundamentais que poidan exercitar por si mesmxs
 - O artigo 10 LOPXM
 - X menor pode solicitar defensor/a xudicial ou a defensa do Ministerio Fiscal, con independencia dos titulares da patria potestade

Sinais de alerta en acoso

- A Organización de Nacións Unidas fálanos de “factores de risco” para o acoso. Aquel substrato no que o acoso parece detectarse con maior habitualidade:

– A nivel persoal:

- Sexo/identidade sexual e idade
- Baixo nivel de formación
- Renda baixa
- Discapacidade ou diagnose de saúde mental
- Historial de exposición á violencia

– No entorno familiar/relacional:

- Falta de apego das crianzas coas figuras de coidados ou con representantes legais
- Prácticas deficientes na crianza dxs fillxs
- Disfuncións e/ou separacións familiares
- Violencia intrafamiliar

Sinais de alerta en acoso

– A nivel comunitario:

- Baixo poder adquisitivo/precariedade laboral
- Alta densidade demográfica
- Baixa cohesión social
- Acceso a bebidas alcólicas ou substancias de abuso

– No entorno social:

- Normas sociais que normalizan/banalizan a violencia
- Políticas sociais que manteñen a inequidade
- **Ausencia ou insuficiencia na protección social**

Sinais de alerta en acoso

Sinais de alerta:

Na vítima:

- Perda de apetito, TCA
- Trastornos do sono
- Somatizacións: dor de cabeza ou estomacais especialmente a inicio da semana
- **Négase a acudir ás clases**
- Baixa autoestima, inseguridade ou timidez, de aparición súbita
- Illamento dxs compañeirxs e pouco apoio en redes sociais
- Reaccións pasivas, en ocasións provocadoras (por imitación) e/ou converterse á vez en agresor/a
- Baixada no rendemento académico
- Evita saír á rúa

Na persoa agresora (sumados aos previos):

- Actuación impulsiva en busca de recoñecemento e/ou aceptación
- Episodios de manipulación, agresividade e baixa tolerancia á frustración

Sinais de alerta en acoso

» Sinais de alarma nas vítimas



- **Cambios no estado de ánimo:** tristura, mutismo, introversión, ansiedade, irritabilidade, agresividade etc.
- **Síntomas somáticos:** malestar ás mañás, mareos, dores de cabeza, alteracións dixestivas, presión no peito, tremores, palpitacións etc.
- **Evidencias físicas de acoso:** lesións, estragos nas súas propiedades, extravío inxustificado de obxectos persoais, material ou tarefas etc.
- **Deterioro das habilidades sociais,** sinaladamente das asertivas ou de defensa dos dereitos e dos intereses propios.
- **Problemas de atención e/ou concentración.** Descenso do rendemento escolar.
- **Falta de interese ou negativa a asistir ao centro educativo.** Incremento das faltas de asistencia. Absentismo escolar.
- **Comportamentos característicos** como referir malestar de xeito periódico, saír tarde ao tempo de lecer e volver axiña á aula, así como preferir a compañía de persoas adultas.

Sinais de alerta en acoso

- **Falta de motivación á hora de realizar actividades cotiás.** Abandono de afeccións. Illamento social parcial ou total.
.....
- **Alteracións do apetito ou do sono.** Autolesións.
.....
- **Cambio de hábitos na rede:** excederse ou evitar a conexión a internet e ás redes sociais; amosar ansiedade cando se está conectado/a etc.
.....
- **Sensación de malestar e/ou cambios de humor repentinos** cando se reciban mensaxes ou notificacións a través de medios dixitais.
.....
- **Reticencia a falar** do que ocorre na rede.
.....
- **Medo ou ansiedade** ante a idea de que os seus perfís dixitais sexan revisados.
.....
- **Rexeitamento a tratar temas relacionados** co acoso ou o ciberacoso escolar.

Prevención e actuación acoso/ciberacoso

Prevención e actuación

- No ano 2017 a Organización de Nacións Unidas por en marcha o proxecto INSPIRE: sete estratexias para por fin á violencia contra xs nenxs, cuxos sete eixos son os seguintes:

- Vixilancia e cumprimento normativo
- Modificación de normas e valores sociais (normalizadores da violencia)
- **Creación de entornos seguros**
- Apoio a proxenitorxs e coidadorxs
- Fortalecemento económico e de ingresos nas familias
- Atención eficaz e apoio axeitado para as vítimas
- **Educación e adquisición de competencias en ámbito escolar**

- Trátase de compromisos adquiridos tamén polos Estados, pola vía de Resolucións da Organización Mundial da Saúde

Prevención e actuación

- A prevención é contido fundamental no Plan Integral contra o Acoso e Ciberacoso da Xunta de Galicia, conformando o seu Eixo 1
- Este está conformado polas seguintes accións:
 - Promoción da sensibilización e concienciación a toda a comunidade educativa e da sociedade en xeral sobre a necesidade de loitar contra o acoso e o ciberacoso escolar
 - Impulso da participación sistemática das familias
- O horizonte temporal máximo destas accións é o curso escolar 2024-2025

Prevención e actuación

Obxectivo: pór en marcha unha campaña informativa con diferentes iniciativas sobre a problemática do acoso e o ciberacoso escolar

- Deseño e difusión dun vídeo publicitario nos medios de comunicación.
- Posta en marcha de pímulas informativas nas redes sociais.
- Realización de cartalaría informativa para a súa distribución nos centros educativos e nos centros xuvenís (Espazos Xoves).
- Promoción do teatro como ferramenta pedagóxica de reflexión sobre o acoso e o ciberacoso escolar.

Prevención e actuación

Obxectivo 1: crear un espazo de información, formación e reflexión para as familias

- Establecemento dunha liña formativa para as asociacións de nais e pais desenvolvida por profesionais da Consellería de Sanidade.
- Implementación de obradoiros en centros educativos enfocados ás familias, deseñados desde a Consellería de Política Social e Xuventude a través do Servizo Quérote+ .
- Realización de obradoiros para as familias en concellos e asociacións por parte da Consellería de Política Social e Xuventude a través do Servizo Quérote+.
- Impulso da formación as escolas de nais e pais reguladas pola Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa.

Obxectivo 2: asegurar a participación fluída das familias establecendo canles de comunicación

- Creación dunha canle dixital para as familias que inclúa información, contidos formativos e materiais que axude á detección temperá das situacións de acoso e ciberacoso escolar.
- Potenciación do papel das ANPAS nos organismos nos que teñen representación.
- Difusión da información relacionada con este plan por parte das principais confederacións galegas de nais e pais aos seus asociados.

Prevención e actuación



XUNTA
DE GALICIA

PROTOCOLO EDUCATIVO PARA A PREVENCIÓN, A DETECCIÓN E O TRATAMENTO DO ACOSO E DO CIBERACOSO ESCOLAR



Prevención e actuación

- » **Acoso físico:** pode ser directo (sobre a propia vítima: golpes, empurróns, beliscos etc.) ou indirecto (danos ás súas propiedades ou a outras persoas próximas a ela -irmáns ou irmás de menor idade, por exemplo-).
- » **Acoso verbal:** pode ser directo (insultos, alcumes, ofensas, berros, burlas, humillacións etc.) ou indirecto (difusión de rumores negativos, discriminación etc.).
- » **Acoso psicológico:** ameazas, intimidación, manipulación, chantaxe ou extorsión. Este tipo de acoso tamén abrangue a exclusión social, a través da cal se impide a participación e/ou a inclusión da vítima, ou se ignora a súa presenza no grupo.
- » **Acoso sexual:** calquera acto violento ou agresión baseados nunha situación de desigualdade no marco dun sistema de relacións de dominación que teña ou poida ter como consecuencia un dano físico, sexual ou psicológico.

Prevención e actuación

- Dótase tamén a Xunta recentemente do “Protocolo Educativo para a prevención, a detección e o tratamento do acoso e do ciberacoso escolar”, onde a prevención ocupa un lugar de relevancia
- As actividades preventivas confórmanse con:
 - Medidas xerais
 - Medidas formativas e informativas
 - Medidas organizativas
 - Medidas a nivel aula

Prevención e actuación

1. Medidas xerais

As medidas que poden favorecer a sensibilización e a implicación de toda a comunidade educativa na prevención do acoso e do ciberacoso escolar son as seguintes:

- » **Creación da comisión de convivencia** no seo do Consello Escolar (artigo 6 do Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro).



Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro

- » **Actualización do Plan de Convivencia** (capítulo II do citado decreto).
- » **Adecuación do Plan de Acción Tutorial**, que poderá incluír accións de prevención do acoso e do ciberacoso escolar.
- » **Optimización dos órganos colexiados:** Consello Escolar, Claustro e Comisión de Coordinación Pedagóxica.
- » **Promoción da participación dos distintos sectores da comunidade educativa na actualización das NOFC**, que inclúen a normativa do centro e a regulación das formas mediante as que se garante o exercicio dos dereitos do alumnado, así como o cumprimento dos deberes.

Prevención e actuación

- Referíndonos á actuación ante un caso de acoso escolar, o procedemento deseñado no Protocolo da Xunta mencionado é o seguinte:
 - A investigación dos feitos corre a cargo do “Equipo ACAE”, que realiza unha primeira valoración
 - Inicia, se ve indicios, unha investigación, que poderá ter como actuacións, as seguintes:
 - Entrevistas con vítima/s, persoa/s agresora/s e testemuñx/s
 - Establecemento de medidas inmediatas
 - A investigación conclúe cun ditame. Se este confirma o acoso, infórmase á dirección, “ábrese o protocolo” e determínanse medidas correctoras
 - Das actuacións no protocolo dáse conta a familias e Inspección
 - Péchase o protocolo
 - Realízase seguimento do mesmo

Prevención e actuación



FASE 1. COMUNICACIÓN DOS FEITOS E PRIMEIRA VALORACIÓN



Anexo 1. Rexistro de comunicación dos feitos



Anexo 2. Constitución do equipo ACAE



Anexo 3. Primeira valoración dos feitos comunicados



FASE 2. INVESTIGACIÓN E DITAME



Anexo 4. Investigación e ditame



Anexo 4.1. Entrevista coas persoas implicadas



Anexo 4.2. Datos da persoa á que se lle ofrece ser acompañante durante a entrevista



Anexo 5. Nomeamento da persoa responsable da atención á presunta vítima

Prevención e actuación



FASE 3. APERTURA DO PROTOCOLO



Anexo 6. Comunicación de apertura do protocolo de acoso e ciberacoso escolar



Anexo 7. Reunión coas persoas implicadas en presenza da familia ou dos/as representantes legais



FASE 4. PECHAMENTO DO PROTOCOLO



Anexo 8. Comunicación de pechamento do protocolo de acoso e ciberacoso escolar



FASE 5. SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DAS MEDIDAS ADOPTADAS



Anexo 9. Seguimento e avaliación das medidas adoptadas

Prevención e actuación

- Quen comunica o acoso:
 - Alumnado: directamente ou a través do Punto Laranxa
 - Familias e entorno
 - Persoal docente e non docente
 - Equipo ACAE
 - Inspección Educativa
 - Fiscalía de Menores e Forzas e Corps

Prevención e actuación

Nova do acoso

Prevención e actuación

Nova do acoso



Equipo ACAE

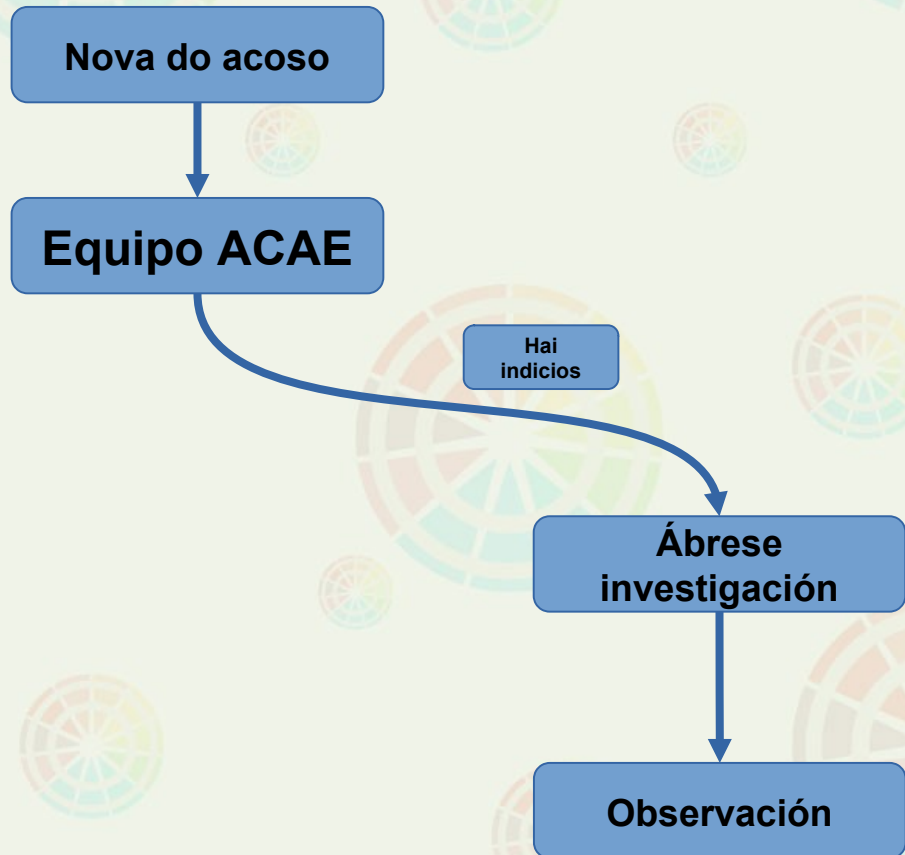
Prevención e actuación



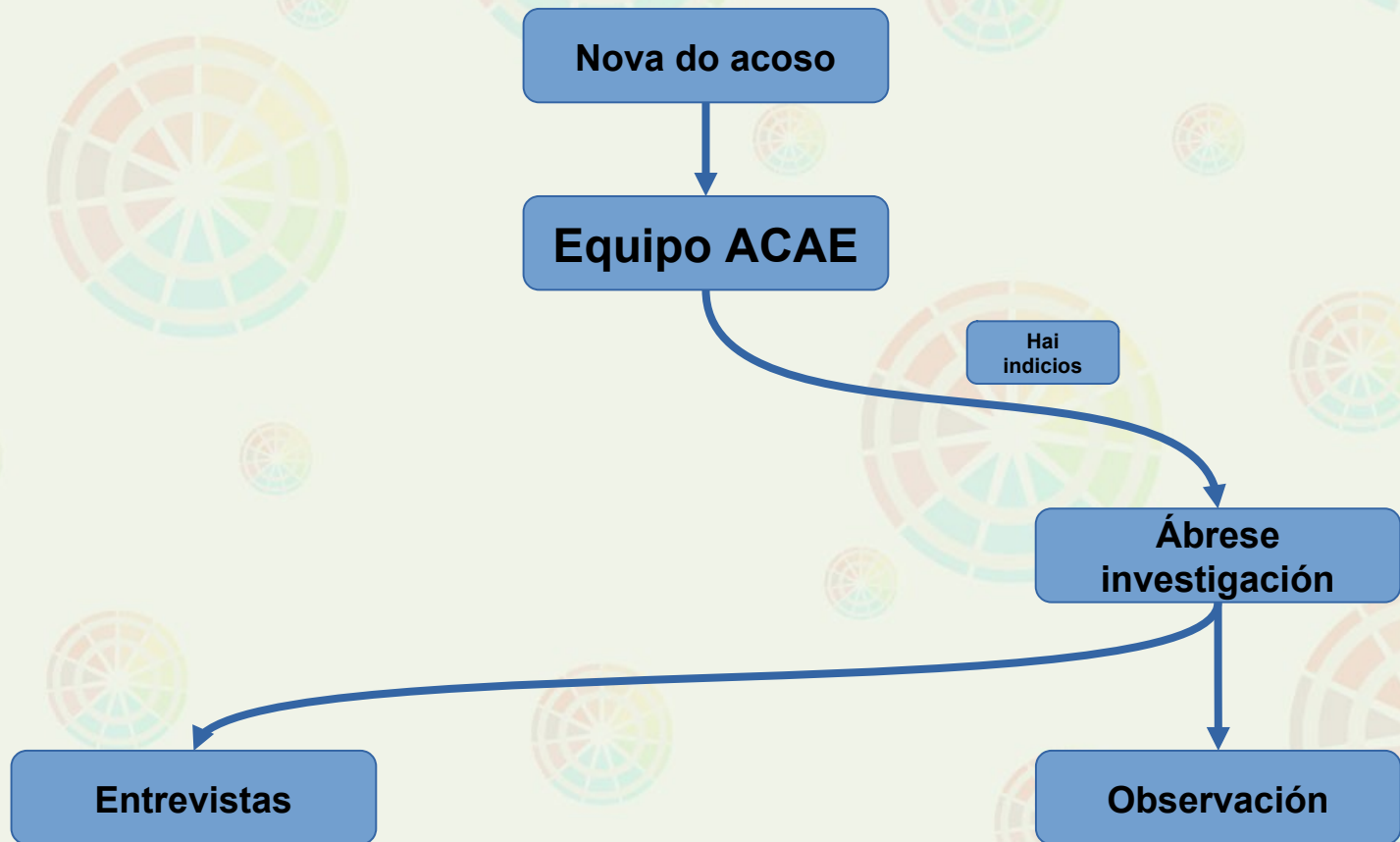
Prevención e actuación



Prevención e actuación



Prevención e actuación



Prevención e actuación



Durante esta fase non é obrigado informar a familias (pode facerse)

Prevención e actuación

- En calquera momento do procedemento, o equipo ACAE pode tomar medidas inmediatas, sen agardar á finalización da investigación:
 - Separación dxs implicadxs nos lugares comúns
 - Persoa/s de confianza da vítima
 - Seguimentos diarios do caso
- Unha vez recabadas todas as probas, e non antes, o Equipo ACAE emite un ditame:
 - Aconsella archivar: poden determinarse medidas
 - Aconsella seguir e ábrese formalmente o protocolo

Prevención e actuación

Prevención e actuación

**Ábrese o
protocolo**

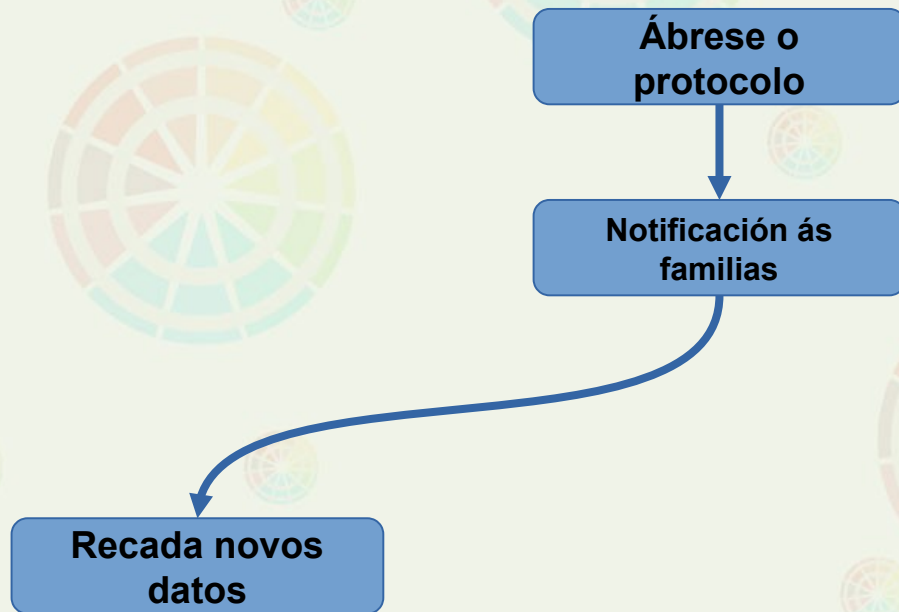
Prevención e actuación

Ábrese o
protocolo

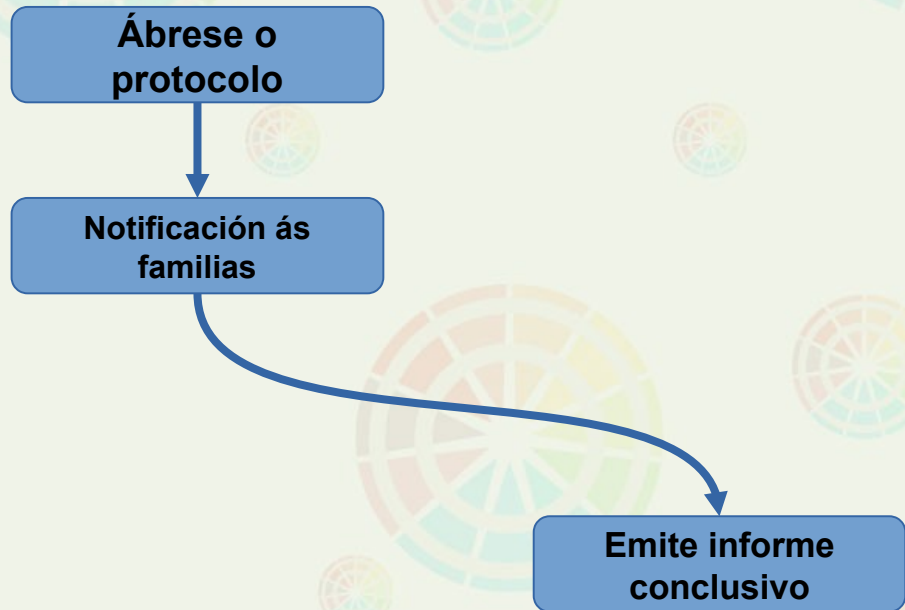


Notificación ás
familias

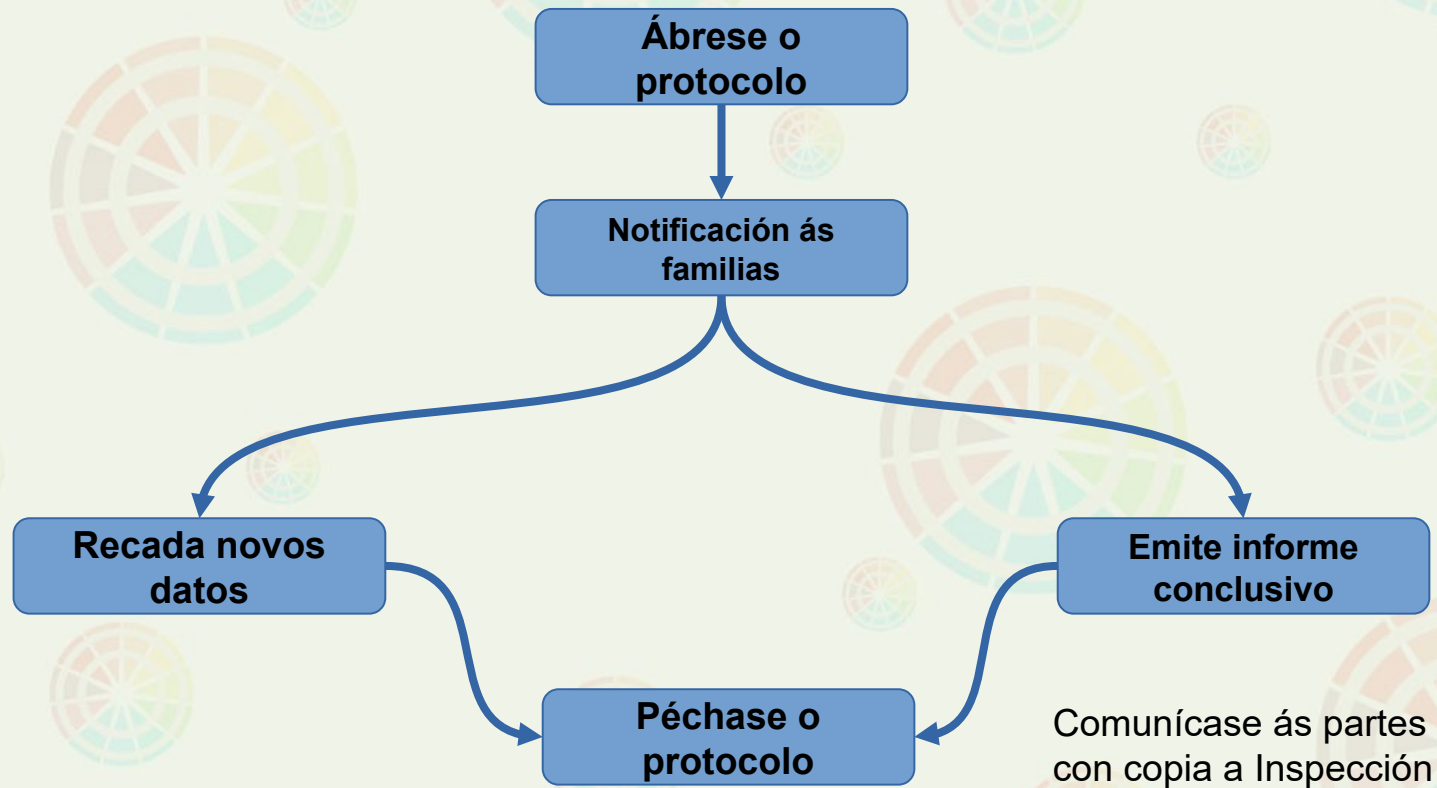
Prevención e actuación



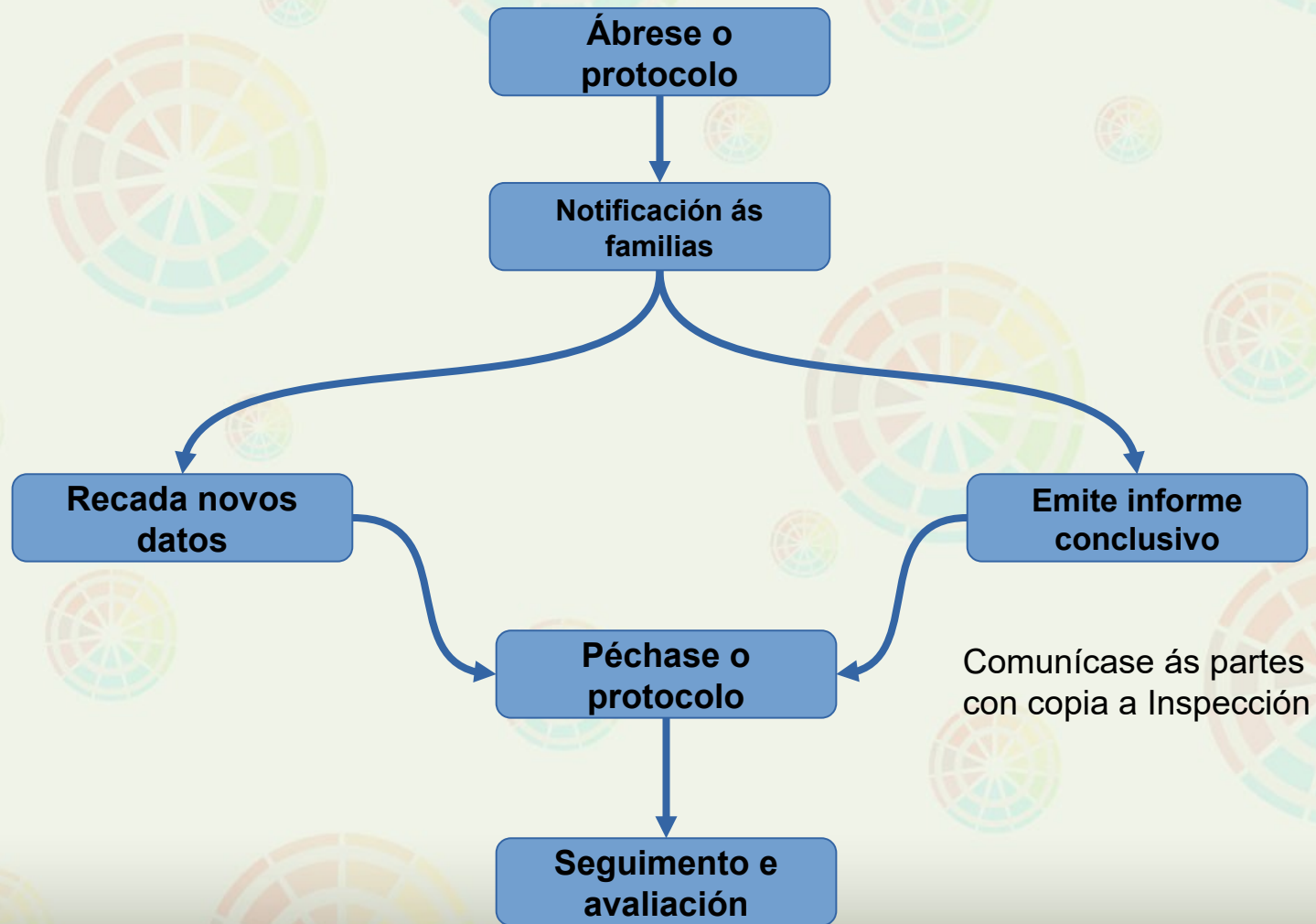
Prevención e actuación



Prevención e actuación



Prevención e actuación



Os Centros Educativos

Os Centros Educativos

- Cómpre considerar aos centros elementos realmente esenciais en calquera estratexia de abordaxe da materia
- Son, de feito, un dos puntos de incidencia da “Estratexia de erradicación da violencia sobre a infancia e adolescencia”, especificamente na creación de espazos seguros (“**cultura de protección organizacional**”)
- Os Centros, e o seu persoal, exercen unha posición de garante sobre a infancia e adolescencia e os seus dereitos: non só deben respectalos, senón tamén promovelos e defendelos

Os Centros Educativos

Objetivo

Garantizar que todos los entornos donde convivan o participen niños, niñas y adolescentes sean entornos seguros y protectores.

Meta 2025

Desde la AGE se ofrece un marco común para la elaboración y puesta en marcha de los protocolos y políticas de protección en los diversos entornos en los que conviven o se relacionan los niños, niñas y adolescentes.

Meta 2030

Se incrementa en un 50% el número de niños, niñas y adolescentes que identifican como violencia todo tipo de agresiones contra la infancia.

Se incrementa en un 30% el número de niños, niñas y adolescentes que declaran no haber sufrido nunca una victimización de ningún tipo.

Se incrementa en un 30% el número de niños, niñas y adolescentes que saben a quién reportar en caso de sufrir una victimización grave.

Al menos el 50% de las CCAA cuentan con un órgano de participación infantil y adolescente.

Todas las CCAA cuentan con un órgano de participación infantil y adolescente.

Todos los ciclos formativos de grado superior, de grado y posgrado y los programas de especialización a las profesiones con contacto habitual con personas menores de edad incluyen contenidos de prevención, detección e intervención de los casos de violencia contra la infancia.

Se incrementa en un 60% el personal con contacto habitual con la infancia que cuenta con formación especializada en temas de violencia contra la infancia.

Os Centros Educativos

Artículo 259.

El que presenciare la perpetración de cualquier delito público está obligado a ponerlo inmediatamente en conocimiento del Juez de instrucción, de paz, comarcal o municipal o funcionario fiscal más próximo al sitio en que se hallare, bajo la multa de 25 a 250 pesetas.

Art. 259 do Real Decreto de 14 de setembro de 1882 polo que se aproba a Lei de Axuizamento Criminal

Os Centros Educativos

» Para o persoal docente e non docente

A posición de garante en que pode atoparse o persoal docente e non docente pode aparellar responsabilidade semellante á das familias, lexislada nos artigos 11, 450 e 195 do Código Penal. A maiores, tamén a comisión dun delito de denegación de auxilio, regulada no artigo 412 do Código Penal, con penas de multa de tres a doce meses, e suspensión de emprego entre seis meses e dous anos; así como a comisión dun delito de permitir como funcionario público a comisión do delito de acoso, faltando aos deberes do seu cargo, que vén regulado no artigo 176 do Código Penal, castigado coa pena de prisión de dous a catro anos ou de prisión de seis meses a dous anos, dependendo do caso, ademais da inhabilitación especial para emprego ou cargo público de dous a catro anos. Este último suposto só é aplicable ao persoal docente.

» Para o centro educativo

Ao se tratar dunha persoa xurídica, non existe responsabilidade penal, xa que non se recolle expresamente no Código Penal para o delito de acoso ou ciberacoso escolar. Responde civilmente conforme o establecido no artigo 61.3 da Lei orgánica 5/2000, do 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores, e o establecido no artigo 1903.7 do Código Civil: *"Quen por acción ou omisión cause dano a outro, intervindo culpa ou negligencia, está obrigado a reparar o dano causado. Esta obriga é esixible non só polos actos ou omisións propios, senón polos daquelas persoas de quen se debe responder. Os pais son responsables dos danos causados polos fillos que se atopan baixo a súa garda. Os titores sono dos prexuízos causados polos menores que estean baixo a súa autoridade e habiten na súa compañía. As*

Os Centros Educativos

Artículo 195.

1. El que no socorriere a una persona que se halle desamparada y en peligro manifiesto y grave, cuando pudiese hacerlo sin riesgo propio ni de terceros, será castigado con la pena de multa de tres a doce meses.
2. En las mismas penas incurrirá el que, impedido de prestar socorro, no demande con urgencia auxilio ajeno.
3. Si la víctima lo fuere por accidente ocasionado fortuitamente por el que omitió el auxilio, la pena será de prisión de seis meses a 18 meses, y si el accidente se debiere a imprudencia, la de prisión de seis meses a cuatro años.

Art. 195 da Lei Orgánica 10/1995, de 23 de novembro, do Código Penal

Os Centros Educativos

Artículo 412.

1. El funcionario público que, requerido por autoridad competente, no prestare el auxilio debido para la Administración de Justicia u otro servicio público, incurrirá en las penas de multa de tres a doce meses, y suspensión de empleo o cargo público por tiempo de seis meses a dos años.

2. Si el requerido fuera autoridad, jefe o responsable de una fuerza pública o un agente de la autoridad, se impondrán las penas de multa de doce a dieciocho meses y suspensión de empleo o cargo público por tiempo de dos a tres años.

3. La autoridad o funcionario público que, requerido por un particular a prestar algún auxilio a que venga obligado por razón de su cargo para evitar un delito contra la vida de las personas, se abstuviera de prestarlo, será castigado con la pena de multa de dieciocho a veinticuatro meses e inhabilitación especial para empleo o cargo público por tiempo de tres a seis años.

Si se tratase de un delito contra la integridad, libertad sexual, salud o libertad de las personas, será castigado con la pena de multa de doce a dieciocho meses y suspensión de empleo o cargo público de uno a tres años.

En el caso de que tal requerimiento lo fuera para evitar cualquier otro delito u otro mal, se castigará con la pena de multa de tres a doce meses y suspensión de empleo o cargo público por tiempo de seis meses a dos años.

Os Centros Educativos

Un colegio deberá pagar 40.000 euros por no actuar ante el acoso a una niña de 5 años

IÑIGO FERNÁNDEZ DE LUCIO
BILBAO / COLPISA



THINKSTOCK

Os Centros Educativos

Artículo 450.

1. El que, pudiendo hacerlo con su intervención inmediata y sin riesgo propio o ajeno, no impidiere la comisión de un delito que afecte a las personas en su vida, integridad o salud, libertad o libertad sexual, será castigado con la pena de prisión de seis meses a dos años si el delito fuera contra la vida, y la de multa de seis a veinticuatro meses en los demás casos, salvo que al delito no impedido le correspondiera igual o menor pena, en cuyo caso se impondrá la pena inferior en grado a la de aquél.

2. En las mismas penas incurrirá quien, pudiendo hacerlo, no acuda a la autoridad o a sus agentes para que impidan un delito de los previstos en el apartado anterior y de cuya próxima o actual comisión tenga noticia.

Art. 450 da Lei Orgánica 10/1995, de 23 de novembro, do Código Penal

Os Centros Educativos

- Existen campañas e proxectos coma “*La violencia contra las mujeres no tiene edad*” (<https://www.anar.org/violencia-de-genero/>) que poñen ao dispor dos Centros materiais audiovisuais, dinámicas de aula e asistencia técnica

Os Centros Educativos

- Existen campañas e proxectos coma “*La violencia contra las mujeres no tiene edad*” (<https://www.anar.org/violencia-de-genero/>) que poñen ao dispor dos Centros materiais audiovisuais, dinámicas de aula e asistencia técnica



Os Centros Educativos

- A Asociación Norteamericana de Psicólogos escolares fai as seguintes 10 recomendacións a Centros de Ensino para previr o acoso:
 - Educar sistemática e transversalmente no comportamento respectuoso, con programas de apoio condutual positivo e aprendizaxe de habilidades sociais, emocionais e condutuais
 - Elaborar, aplicar a **facer cumprir a política pública contra do acoso**
 - **Recoñecer o acoso como un problema** de saúde mental e relacional, tanto en vítimas como en agresorxs
 - Empregar un enfoque integral e o traballo conxunto con outras Administracións Públicas (nomeadamente a Sanitaria)
 - Ensinar un uso responsábel da tecnoloxía e cunha comunicación online responsábel e respectuosa
 - Prestar especial atención a grupos de alumnxs potencialmente máis vulnerábeis
 - Mostrar a espectadorxs e testemuñxs opcións para auxiliar ás vítimas

Mecanismos de denuncia e procedimentos

Mecanismos de denuncia e procedimientos



NO MIRES PARA OTRO LADO

ACTÚA

900 018 018

#ActúaContraElAcoso

The image shows a classroom setting with several adults and children standing together, looking towards the camera. The background includes a Spanish coat of arms on the wall and educational posters. The text is overlaid in large, bold, orange and black fonts.

Mecanismos de denuncia e procedementos

- Alén doutros recursos, o teléfono 900 018 018 ofrece diferentes servizos e apoios:
 - Conta cun chat e un formulario web de atención que funcionan 24 horas ao día e 365 días ao ano
 - Contactos confidenciais (non aparece na factura telefónica) e atención plenamente de balde
 - Accesíbel para persoas con discapacidade
 - **Dispoñíbel para menores de idade, familias, educadorxs** e, en xeral, calquera persoa que coñeza unha situación de violencia contra infancia e/ou adolescencia, sexa ou non escolar
 - Existe apoio por parte de psicoloxía, psicopedagogía, socioloxía, traballo social e tamén Dereito
 - Ten capacidade de coordinación con recursos externos e fai seguimento posterior dos casos

Mecanismos de denuncia e procedimientos

Puedes acceder al servicio a través de:

- Número telefónico de marcación abreviada **028**
- Correo electrónico al servicio 028 online: 028-online@igualdad.gob.es
- Chat online



Como denunciarnos e onde denunciarnos

PUNTO LARANXA

Mar, 2024-05-07 16:33

 Orientación | Novas do centro



O **PUNTO LARANXA** é unha medida impulsada dende a Xunta de Galicia co obxectivo de erradicar o acoso e ciberacoso nos centros educativos, grazas á colaboración do alumnado, docentes, familiares e outras persoas próximas á comunidade educativa. O anonimato constitúe un refuxio seguro á hora de denunciar, facilitando así o logro dun cambio entre todos e todas.

Como funciona o Punto Laranxa?

Se o estás a sufrir ou coñeces algún posible caso de acoso ou ciberacoso, **axúdanos a paralo!**

Existen dúas vías para comunicar a túa mensaxe:

1ª OPCIÓN – PUNTO LARANXA FÍSICO:

1. Escribe a túa mensaxe nun lugar onde te sintas seguro/a.
2. Localiza o Punto Laranxa do teu centro. Neste caso, **está na parede situada entre a sala de reunións e sala do arquivo no Edificio Principal.**
3. **Deposita** na caixa do Punto Laranxa o teu **papel**. Esta caixa só pode ser aberta polo equipo docente encargado de loitar contra o Acoso Escolar no centro (Equipo ACAE).

2ª OPCIÓN – PUNTO LARANXA VIRTUAL:

Outra opción é chegar a túa mensaxe a través do **formulario** que se atopa na páxina web do centro. Atoparás unha icona como esta na marxe dereita da **páxina web** do centro.



Unha vez premes na imaxe, aparecerá un formulario que consta dun único campo de texto no que poderás escribir a túa mensaxe e esta será enviada á conta de correo dun dos membros do equipo ACAE para revisar a solicitude dun xeito anónimo.

EDIXGAL



Vídeos



EVENTOS

« Xuño 2024 »

Lun	Mar	Mér	Xov	Ven	Sáb	Dom
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30



Mecanismos de denuncia e procedementos

Observatorio Coruñés contra a LGTBIfobia



Observatorio Coruñés
contra a LGTBIfobia

Este servizo de **ALAS A Coruña** ten como principal obxectivo **rexistrar** as agresións que se producen en Galicia, **concienciar** á cidadanía da importancia de **denunciar** ataques e agresións motivadas pola **LGBTIfobia**, ademais de **acompañar** á vítima en todo o proceso. Tamén ofrece **asesoramento** e **escoita** a toda a poboación en materia de diversidade afectiva e sexual, sen importar a súa orientación ou identidade.



QUEN SOMOS?

Denuncia!

Podes contar con nós

Se es vítima ou presencias insultos, ameazas, humillacións, acoso ou golpes na Coruña non dubides en chamar: o teu testemuño é importante.



En qué te podemos axudar?



Observatorio Coruñés
contra a LGTBIfobia

- Consello e apoio
- Acompañamento
 - Comisaría
 - Urxencias
- Asesoramento
 - Denuncia ante a lei
 - Medios de comunicación
 - Denuncia social

☎ 622 072 940 🌐 corunasenodio.org 📧 denuncia@corunasenodio.org



Atención médica

061 Ambulancias
112 Emerxencias
Centros de saúde
PAC Casa do Mar
Urxencias CHUAC

A túa saúde é o primeiro

No hospital curaránse feridas e hematomas, descartarán lesións maiores e preocuparánse polo teu benestar.

! Pide un parte médico. Servirá como proba da agresión.



Protección

092 Policía Local
091 Policía Nacional
112 Emerxencias

No estás só/soa

Pide axuda canto antes á policía para que acudan e traten de localizar e identificar a quen te agrediu.

! A policía ten o deber de acompañarte a comisaría para asegurarse de que non te volvan agredir. Están aí para protexerte.



Denuncia

091 Policía Nacional
Xulgados de garda:
Monforte, s/n. Edif. Novos Xulgados, 981 185 248
Fiscalía de Delitos de Odio
[Audencia Provincial]

O que non se denuncia non existe

Recorda que o estatuto da vítima che garantiza o dereito a que te acompañe alguén de confianza.

! Fai constar os insultos, burlas e indicios de LGTBIfobia para que a agresión sexa correctamente tratada como delito de odio.

Colabora:



Coordina:



Mecanismos de denuncia e procedementos



The image shows a screenshot of the website for 'Valedora do Pobo Galicia'. The website header includes the logo and navigation links: 'GALEGO | CASTELLANO', 'QUEN SOMOS', 'AXUDÁMOSLLE', 'QUE FACEMOS', 'TRANSPARENCIA', 'NOVAS', 'CONTACTO', and 'BOLSAS'. On the left side of the website, there is a blue vertical button labeled 'OPCIONES DE ACCESIBILIDADE' with an accessibility icon. The main content area is partially obscured by a large green overlay. The overlay contains the text 'Precisas axuda?' and 'QUEREMOS ESCOITARTE' in large, bold, dark letters. Below this text is a dark green button with the text 'PON UNHA QUEIXA' in white. The background of the website shows a photograph of a building entrance with a tree and a sign that reads 'Valedora do Pobo Galicia'.

Valedora
doPobo
Galicia

GALEGO | CASTELLANO

QUEN SOMOS ▾ AXUDÁMOSLLE ▾ QUE FACEMOS ▾ TRANSPARENCIA ▾ NOVAS ▾ CONTACTO ▾ BOLSAS ▾

OPCIONES DE ACCESIBILIDADE

Precisas axuda?

QUEREMOS ESCOITARTE

PON UNHA QUEIXA

Mecanismos de denuncia e procedimentos

Quérote+



La app de la Policía y la Guardia Civil



Conclusiones/ Recomendaciones

Conclusiones/ Recomendaciones

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémoslos como tal**

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémoslos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémolos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)
- 3) Cómpre detectar as violencias, **superando a concepción de apreciar só gravidade no evidente**, ou facelo só nas agresións directas

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémoslos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)
- 3) Cómpre detectar as violencias, **superando a concepción de apreciar só gravidade no evidente**, ou facelo só nas agresións directas
- 4) **Tecer rede**: non estades soas no asesoramento. A colaboración con entidades, Administracións, colectivos, referentes e aliadxs debe xogar bidireccionalmente

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémolos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)
- 3) Cómpre detectar as violencias, **superando a concepción de apreciar só gravidade no evidente**, ou facelo só nas agresións directas
- 4) **Tecer rede**: non estades soas no asesoramento. A colaboración con entidades, Administracións, colectivos, referentes e aliadxs debe xogar bidireccionalmente
- 5) En caso de delitos de odio, é esencial contribuír a **fixar indicadores de odio**

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémoslos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)
- 3) Cómpre detectar as violencias, **superando a concepción de apreciar só gravidade no evidente**, ou facelo só nas agresións directas
- 4) **Tecer rede**: non estades soas no asesoramento. A colaboración con entidades, Administracións, colectivos, referentes e aliadxs debe xogar bidireccionalmente
- 5) En caso de delitos de odio, é esencial contribuír a **fixar indicadores de odio**
- 6) Somos un elo máis na cadea **contra da “infradenuncia”**

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémolos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)
- 3) Cómpre detectar as violencias, **superando a concepción de apreciar só gravidade no evidente**, ou facelo só nas agresións directas
- 4) **Tecer rede**: non estades soas no asesoramento. A colaboración con entidades, Administracións, colectivos, referentes e aliadxs debe xogar bidireccionalmente
- 5) En caso de delitos de odio, é esencial contribuír a **fixar indicadores de odio**
- 6) Somos un elo máis na cadea **contra da “infradenuncia”**
- 7) Analizar con **pausa e cautela a onde dirixir un suposto** (evitar frustración e expectativas inapropiadas)

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémoslos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)
- 3) Cómpre detectar as violencias, **superando a concepción de apreciar só gravidade no evidente**, ou facelo só nas agresións directas
- 4) **Tecer rede**: non estades soas no asesoramento. A colaboración con entidades, Administracións, colectivos, referentes e aliadxs debe xogar bidireccionalmente
- 5) En caso de delitos de odio, é esencial contribuír a **fixar indicadores de odio**
- 6) Somos un elo máis na cadea **contra da “infradenuncia”**
- 7) Analizar con **pausa e cautela a onde dirixir un suposto** (evitar frustración e expectativas inapropiadas)
- 8) **A prevención (formativa, divulgativa...) é esencial** na detección de espazos de violencia

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémolos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)
- 3) Cómpre detectar as violencias, **superando a concepción de apreciar só gravidade no evidente**, ou facelo só nas agresións directas
- 4) **Tecer rede**: non estades soas no asesoramento. A colaboración con entidades, Administracións, colectivos, referentes e aliadxs debe xogar bidireccionalmente
- 5) En caso de delitos de odio, é esencial contribuír a **fixar indicadores de odio**
- 6) Somos un elo máis na cadea **contra da “infradenuncia”**
- 7) Analizar con **pausa e cautela a onde dirixir un suposto** (evitar frustración e expectativas inapropiadas)
- 8) **A prevención (formativa, divulgativa...) é esencial** na detección de espazos de violencia
- 9) **Especial orientación cara as represalias**, e interiorizarmos as consecuencias das recomendacións

Conclusións/ Recomendacións

- 1) Os dereitos da infancia e da adolescencia son **Dereitos Fundamentais: tratémolos como tal**
- 2) **As persoas menores de idade teñen dereitos** (autónomos)
- 3) Cómpre detectar as violencias, **superando a concepción de apreciar só gravidade no evidente**, ou facelo só nas agresións directas
- 4) **Tecer rede**: non estades soas no asesoramento. A colaboración con entidades, Administracións, colectivos, referentes e aliadxs debe xogar bidireccionalmente
- 5) En caso de delitos de odio, é esencial contribuír a **fixar indicadores de odio**
- 6) Somos un elo máis na cadea **contra da “infradenuncia”**
- 7) Analizar con **pausa e cautela a onde dirixir un suposto** (evitar frustración e expectativas inapropiadas)
- 8) **A prevención (formativa, divulgativa...) é esencial** na detección de espazos de violencia
- 9) **Especial orientación cara as represalias**, e interiorizarmos as consecuencias das recomendacións
- 10) Incidencia e **espallarmos o coñecemento**



Moitas grazas pola vosa atención!

Miguel Vieito Villar



despacho@migueltvieito.gal



miguel.vieito.avogado



Miguel Vieito
AVOGADO